

Ačkoliv jsem se tedy lásce vyhýbal, měla v mém příštím – vypočítaném – životě své místo, své časové údobí: někdy půl roku po návratu do civilu, neboť to byla podle mého názoru ona potřebná doba k adaptaci na prostředí, společnost, práci, prostě na život, jemuž jsem na vojně odvykl. Do té doby jsem byl rozhodnut žít klidně a vyrovnaně. A teď do toho klidu vpadla Ivona. Do civilu mi zbývalo posledních sedm měsíců, byl jsem četař, velitel čety, na rotě jsem měl mnoho dobrých kamarádů a můj život plynul v přijatelné duševní rovnováze.

kořen . . .

Když kluci odešli, přemýšlel jsem o jejich slovech. Měli pravdu. Od té doby, co jsem začal chodit s Ivonou (hloupě a bezradně, jak tvrdil Jirka), cosi skončilo. Skončily dlouhé společné večery, bezstarostné, a přece plné práce, ale co bylo mnohem horší, přestávali jsme to být my, nerozluční kamarádi. Alespoň já jsem se jim vzdálil. Poznal jsem to, když jsem se rozhlédl po pokoji. Visel tu zadýhovaný obraz Hledání rovnováhy, ale visely tu i další Jirkovy dýhy a o těch jsem nevěděl zhora nic. Ještě před měsícem by bylo nesmyslné, abych nevěděl, na čem Jirka dělá . . . A dneska?

Sedl jsem si ke stolu a přemýšlel. Cosi mě předběhlo. Cosi překonalo můj neochvějný životní vzorec, který jsem si vytvořil při nástupu na vojnu a který jsem absolutizoval po rozchodu s Miluškou. Dokonalý vzorec, do něhož jsem dosazoval čas a lásku, naději i samotu, touhu, zármutek i štěstí. Pomocí tohoto vzorce jsem piloval dokonalou rovnováhu svých dvaceti pěti let. Dokázal jsem snít o neznámých veličinách, za něž dosadím jednoho dne známé a jisté hodnoty, a snad jsem se cítil i šťasten, ačkoliv jednotka štěstí

36

mi byla přes veškerou snahu dosud neznáma. A teď se mi ta zázračná formulka rozpadla pod rukama, zřítíla se Ivoninou prostotou, pro kterou jsem ji začal milovat, pukla pod nárazy pulsujícího srdečního svalu, rozletěla se v náporu vichru, který zrušil mou nabytou rovnováhu a vlastně mi vzal logiku a rozum; to nasbírané a pečlivě uschované, zanesené do tabulek logaritmů, výpočtů a řešení, která jsem dosud vždy nalézal. Tušil jsem, že se někam řítím, uvědomoval jsem si, že co dělám, je bláznivé, snad hloupé a určitě naivní a nedomyšlené, že v našem vztahu nemůže být hloubka a hodnota, jakou jsem toužil nalézt na konci svých výpočtů. Věděl jsem to, ale nechtěl jsem se bránit. Byl jsem stržen vírem, obrovským, dunícím, hrozivým a lákavým, nepoznaným Malstromem. A náhle jsem se dostal až na samý okraj mohutného trychtýře, proud mě strhl s sebou, definitivně a nenávratně se mne zmocnil a já se v té omračující rotaci zapomněl. Cosi mě tu předběhlo, a to nebývá dobře. Jirka říkal „choroba“. Ale jak léčit? To jsem nevěděl.

s Jirkou je
Bylo mi ten den podivně smutno. Nový rok, rok, kdy jsem měl odjet domů, vypočítaný rok, který náhle ztratil výsledek. Tehdy jsem poprvé zapochyboval o svém vzorci života a tehdy jsem si také poprvé položil dotěrnou otázku, proč žiju. Proč vlastně žiju? Jakou naději? Co všechno si slibuju od příštích dnů, měsíců, let . . . Až kdesi v hloubi duše jsem doufal (už odedávna, snad od té doby, kdy jsem dostal první klavír), že ze mne bude slavný hudebník. Ještě jsem neměl ujasněno, zda bych měl být Bedřichem Smetanou či Ray Charlesem, nicméně jsem ve svou budoucí slávu doufal a v podstatě jsem si ji vsugeroval jako životní jistotu. Potom jsem začal malovat, psát nepodařené básně (jako snad každý člověk mého věku) a postupem času se ve mně zakořenila fixní myšlenka, že budu prostě umělcem. A tu noc jsem se díval na lidi, kteří se bavili, navazovali nové známosti, smáli se a tančili, na lidi, kteří se budou těšit na příští den, na to, že se znovu potkají, jen potkají, a vůbec na nich nebylo vidět, že by snad toužili stát se hudebníky, malíři či spisovateli, ale ani se nezdálo, že by je jejich nevyjimečnost jakkoliv trápila. Naopak, vyhlíželi šťastně, spokojeně.

prožíval jaksi intenzivně; ^{známou} těžké schizofrenii. Mé toulek a hledání. Teď jsem se zmítal v těžké lásce k Ivoně dvě podoby (jedna poněkud měkká, plná lásky k Ivoně a druhá, vojenská, svazovaná předpisy a zodpovědností) se stále častěji střetávaly v otevřeném, leč nerozhodném boji. Na rotě bylo hodně práce, rozjel se výcvik, dělalo se i po zaměstnání, ale já musel chodit za Ivonou. Přátelství mezi kluky se stále více utužovalo, parta byla nejlepší za celou vojnu, jen já jsem z toho společenství vypadl. Stále častěji jsem musel poslouchat Jirkovy ironizující poznámky a Pavlovy výtky.

„Pověšils vojnu nějak brzy na hřebík,“ říkal Pavel. „Na všechno kašleš. Neděláš dobře.“

„Udělal jsem pro rotu víc než většina jiných,“ bránil jsem se.

„Taky si ale spočítej, kolikrát jsi byl doma. Někdo prostě na to nemá, aby dělal víc než druzí, ale ty na to máš a nechceš. Vzpamatuj se, Tome. Zatím ti to říkám já, přátelsky, ale může se stát, že si tě zavoláme do výboru.“

Po takovém rozhovoru jsem si vždy našel nějakou práci na rotě, ale nemohl jsem se na nic soustředit. Dny se mi drolily pod rukama, špatně jsem spal a trpěl jsem ustavičným pocitem strachu, že se na mě cosi valí, něco, co přeškrtně všechno, na co čekám, že mě cosi vrhne zpátky a zašlape jako ubohého živočicha. Připadal jsem si jako vyšínutý, a tak jsem přivítal týdenní soustředění průzkumných jednotek ve vojenském prostoru u západních hranic, týdenní život v lese pod stanem, daleko od rozsvícených oken a daleko od Ivony.

Zůstal jsem sám. V celém tom velkém městě, kdysi blízkém a milovaném, jsem zůstal docela sám. Usilovně jsem se snažil zapomenout, přežít kritické období dotěrných vzpomínek, ticha prázdného pokoje a nalézání Ivoniných památek na všech místech, založil jsem deník, a jak jsem mohl, utíkal jsem ven z obou našich pokojů.

Eva ke mně chodila každý den, až mě to začalo obtěžovat. Neustále mě přesvědčovala, že to přejde (do jediného krátkého slova zahrнула všechny deprimující pocity, které mě obklíčily), zlehčovala všechno, co jsem s Ivonou prožil, a cítila se dotčena, když jsem s ní o nás dvou mluvil. Ale já o nás musel hovořit, musel jsem se vracet do hloubi něžných vzpomínek (cítil jsem potřebu trpět za své bláznovství a sobectví) a tak jsem všechno vyprávěl trpělivému Pepovi. Pozorně mě poslouchal a potom tvrdil, že mu neřikám celou pravdu, a jestli ano, pak nejsem dobrý chlap a vůbec mi nerozumí. Nemohl mi rozumět. Sám v sobě jsem se nevyznal.

„Když mě byli až stařecky vlní. Chovali se, jako